

Druk seizoen voor Gents auteur Hugo Claus: Ik heb ook wel eens last met Nederlanders

Van onze verslaggever

BRUSSEL. — «Ik heb ook wel eens last met Nederlanders. Niet dat ze ten opzichte van mij die kwasi-superioriteit zullen manifesteren. Dat niet, maar ik vind ze onbetrouwbaar. Als Vlaming heb je betere manieren. Iemand mag er als een lijk bijlopen, dan zeg je nog altijd: jeh ziet er goed uit. Uit pure vriendelijkheid. Een Nederlander kan dat niet en zal je bovendien uitschelden voor hypokriet als je zoiets doet. Het zijn calvinisten, ze missen die onontbeerlijke speelruimte. Om dan maar niet te gewagen van hun ontzettende bemoeizucht. Ze bemoeien zich gewoon met alles wat in de wereld gebeurt...»

Dat is de reactie van Hugo Claus als ik informeer naar wat hij denkt over Jeroen Brouwers jongste uitval tegen de Vlaamse literatoren in het wekelijkse drukwerk *Vrij Nederland*. De Nederlander, die jarenlang zijn brood verdiende als «retoucheur» van Vlaams proza in een Brusselse uitgeverij, verklapte onlangs, met overslaande stem, enige van zijn «beroepsgeheimen».

«Ik ken die Brouwers niet.»

zegt Claus, «maar het lijkt me zo'n typische hysterische aanval te zijn vanuit de mentaliteit die ik daar net schetste» [ik twijfel er niet aan dat er één reëel onbehagen aan ten grondslag ligt. Het terrein waarover hij het heeft is wel erg smal.]

Citaten

Hugo Claus woont weer in Gent waar, zoals hij toegeeft, heel wat wortels van zijn inspiratie zitten. Hij is aktiever dan ooit. Een toneelstuk in Rotterdam, eentje op de affiche van KVS-Brussel, een romanbewerking daarvan op de Boekenbeurs, een dichtbundel net uit, een hoorspel klaar en een verhaal op komst.

Aan de regie van «*Jessica*!» in de KVS is hij daarbij zelf aan het zwoegen. «Het wordt wel iets heel aparts», zegt de auteur, «een van mijn betere, fantasie-rijke stukken die gewoonlijk toch bij het grote publiek floppen. Het is het verhaal van een reclamemannetje dat zich 's avonds in de huiskamer overgeeft aan zijn wildste fantasieën. Die worden dan ten tonele gevoerd. Je ziet o.m. Louis Couperus als pooier, sprekend in alexandrijnen...»

«En het wordt een kluit van belang voor mijn exegeten. Het stuk zit vol clichés, verwijzingen en citaten. Van Rimbaud, Shakespeare enz. Ik ben trouwens van plan om na afloop een kwis te organiseren. Van wie zijn de laatste woorden die in het stuk gesproken worden? Multiple choice: van Eddy Merckx, van Hugo Claus of van Richard Nixon? (*) De gelukkige winnaar mag een avond met mij walsen.»

«O ja, «*De Standaard*» komt er ook in voor. Mijn mannetje ziet in zijn dromen een grootindustriële die zegt: «Wat ik nu nog nodig heb is een goeie

krant, een die het midden zou houden tussen «*De Standaard*», «*Humo*» en «*Story*». Het heeft allemaal een realistische grond maar vervormd in de fantasie van het hoofdpersonage. Het is een procédé dat ik nogal heb toegepast in mijn werk, maar nooit zo systematisch.»

Bij de Bezige Bij verschijnt «*Jessica*!» als... roman!

«Ik had eerst zoals gewoonlijk het toneelstuk ingestuurd om in boekvorm te verschijnen. Daarna dacht ik: wie leest nu toch toneel? Ik heb toen Marijke gebeld — dat is de secretaresse van de Bij, een alleraardigste meisje — met de vraag: lees jij wel eens een toneelstuk? «Ik mag er niet aan denken», zei ze. Ik zeg: vraag ook eens aan de andere meiden daar of ze dat doen. Geen van allen las ooit toneel. Dan ben ik het gaan herschrijven en in een mum van tijd had ik een roman in huis...»

— Doet U dat wel eens meer, iets opofferen aan de leesbaarheid?

«Ja, ik heb onlangs nog een oud gedicht van mij over Rubens «leesbaarder» gemaakt omdat het een nieuwe functie zou krijgen. Ze wilden het namelijk in een kadertje aan de wand hangen. Maar achteraf knoeien aan een boek, dat doe ik nooit. Ik ben niet zoals Mulisch die aan iedere herdruk zit te vijlen. Een keer dat een boek gepubliceerd is, wil ik er niet meer mee konfronteerd worden. Het is niet zoals met vrouwen. Ik zou ook niet graag alle vrouwen terugzien die ik gekend heb. Ik mag er niet aan denken! Met uitzondering dan natuurlijk van mijn vrouw Elly, die ik zeer vaak zie.»

Gebeden

Bij zijn Nederlandse uitgever ligt nog een stapeltje manuscripten gere klaar. Onder meer

NATIONALE BETOGING

VOOR

de eerbiediging van de kiesbeloften op pensioen-gebied

TEGEN

de fiskale aanslag op de werklust en de arbeid

ALLEN TE BRUSSEL op maandag 24 oktober

Bijeenkomst: Stalingradlaan, 14 u. 30

WEGWIJZER: Stalingradlaan, Rouppeplein, Zuidstraat, Lombaardstraat, St.-Janplaats, Duquesnoystraat, Magdalenazaal.

v.z.w. Algemeen Verbond van de Zelfstandige Arbeid

3.332-T

Mecenaat en kunstveiling in Antwerpen

ANTWERPEN. — Op 4 november zullen in het Torengedouw Antwerpen van 21 uur af een 80-tal kunstwerken worden geveild, met de bedoeling eensdeels jonge kunstenaars te steunen en anderdeels de sociale werken van de organiserende «Ronde Tafel 25 Antwerpen» te bevorderen.

Het initiatief, dat onder de bescherming van provincie gouverneur Kinsbergen staat, richtte zich via een wedstrijd tot studenten en pas afgestudeerde jonge kunstenaars van het kunstonderwijs, in Vlaanderen. Enkel recente werken (uit de jongste vijf jaar) kwamen in aanmerking, terwijl geen beperking inzake onderwerp of stijl werd opgelegd. De aldus bekomen schilderijen en grafische werken kunnen van nu af tot 4 november in de lokettenzaal van het Torengedouw worden bezichtigd. Tijdens deze tentoonstelling zal een jury 25 werken uitkiezen, waarvan de auteurs belangrijke geldprijzen ontvangen.

De veiling zelf zal ten goede komen aan instellingen als Rit-

Hugo Claus: Vlamingen hebben betere manieren... (foto: Paul Vanden Abeele)

Waalse Hoffmann te veel operette

LUIK. — Traditiegetrouw biedt het Centre Lyrique de Wallonie half oktober zijn officiële openingspremière na een soort voorseizoen met heropningen. Dit keer betrof

Les Contes d'Hoffmann niet bepaald interessant en de bijdragen van recensies desbetreffende

komen aan instellingen als Hitmica, Hof ter Welle, Wapper, Krauwelenhof e.a.

Sint-Niklaas restaureert het Castrohof

SINT-NIKLAAS. — Uit het zo pas bekendgemaakt vijfjarenplan blijkt dat het stadsbestuur van Sint-Niklaas alle beschermde stedelijke gebouwen de komende vijf jaren wil aanpakken. Het Castrohof en Kasteel Valburg worden gerestaureerd, Cipierage en Oud Parochiehuis worden hersteld en de Witte Molen wordt eveneens gerestaureerd.

Rond het Castrohof was de jongste maanden heel wat te doen. De deerniswekkende toestand ervan, samen met het feit dat niemand over restauratie praat, deed heemkundige en andere kringen vrezende voor de afbraak ervan.

Peleman bloemleest Rubens

ANTWERPEN. — «Wanneer Rubens nu zijn gebouw koninklijk voltooid, en zijn schilderwerk in orde gebracht zag, oordeelde hy, om het zelve nog meerder: luister by te brengen, zich een gezellin des levens te verkiezen, vragende hiertoe ten huwelyk Jongkvrouwe Isa bella Brant. Deze in geëmancipieerde tijden wat bevreesde kronologie staat te lezen in de biografie van Rubens van Johannes Smit (1774). Het per slot vertederende zij nietje plukte ik uit het Rubensboek van de uitgeverij Buschmann.

Deze 168 blz. tellende *Rubens*, met reproducties geïllustreerd en samengesteld door Bert Peleman, is het derde deel in de reeks «Flandria Illustrata». Het is een bloemlezing van teksten over de meester, vooral gestuurd in Antwerpen. Zonder de wetenschappelijke ambities van bv. de werken van Frans Baudouin en Roger Avermaete, wil het boek een brede en betrouwbare informatie aanbieden aan een groot publiek.

Met dat doel werden een aantal korte teksten opgenomen — inleidingen als u wil — over een afgebakend onderwerp. Zo

schreef Plant, in-konse rvator Voet over «Antwerpen (in Rubens' tijd», Frans Baudouin over «Rubens en zijn opdrachtgevers» (uit *Rubens en zijn eeuw*), dr. J. van Brabant over de meesterwerken in de Antwerpse kerken, konservator Gepts over «Rubens in het Koninklijk Museum van Antwerpen» en K. Vanderhoeft over Nikolaas Rockox. De belangrijkste informatie aanbieden aan een groot publiek.

Deze hoofdstukjes worden afgewisseld met documenten als de brief van Peter Paul aan de Duitse arts Johann Faber (1609), en een vergevende brief van

Maria Pypelinckx aan haar overspelige, gevangen echtgenoot Jan Rubens. In een «volksvoordracht» uit 1877 van Max Rooses duikt de vraag op waar Rubens nu eigenlijk geboren is (hij zou later opteren voor Siegen), en roemend ronken de dichters: Emile Verhaeren, José Olmos, Cyriel Verschaeve, Bert Peleman en Remi de Cnodder. In dit zestalige boek werd bovendien een passage over Rubens' liefdesleven opgenomen uit «Le Couple» van Suzanne Lilar. (jvh)

RADIO-TV

TERLOOPS

In het zaterdagavond-magazine: De markt aan het Brussels Zuidstation (Jan Van Rompaey). Problemen in de wereld van de tafelvagnen (Wilfried Bertels). Twintig jaar geleden (Bob Van Bael). Een schip met giftige stoffen op de Schelde (Jan Van Rompaey).

KONFRONTATIE

In het konfrontatie-gesprek van zondagochtend praten de professoren Baertens, Derine en Van Rompaey niet met de partijvoorzitters, zoals aanvankelijk medegedeeld, maar met De Keersmaecker (CVP), Willy Calwaert (BSP) en Van In (Volksunie) over de staatsvorming. Herhaling, dinsdag 20.15, tweede net.

FAIRE LE POINT

Heden en toekomst van de cultuurpolitiek is het onderwerp van het zondagse RTB-gesprek tussen minister Dehouwer en zes journalisten van de franstalige pers.

...niet nog een stapetje manuskripten persklaar. Onder meer *Vluchtende Atlanta*. «Het meest bizarre boek dat ik ooit schreef». *Vlamingen in Las Vegas* is een korte roman die handelt over een stelletje Gentenaars dat in een café zit te kaarten en besluit een reis naar Las Vegas, het mekka van de kaartspelers te ondernemen. Het wordt een infernale tocht. En dan is er *De Verzoeking*, een hoorspel over de oudste Belgische non. «Het is een opdracht die ik zes jaar geleden van de Vlaamse omroep kreeg en die ik had laten liggen. En dan zijn er mijn nieuwe gedichten «wangeboden». Een religieus werk, zoals trouwens al mijn boeken. Wangebeden zijn omgekeerde, bijna heilighennende gebeden, maar het zijn ook gebeden. Verschijnen bij de Pink Poets in Antwerpen. Ik heb eveneens onder de titel «Graf van Parnath» (Tombeau de...) een «in memoriam» geschreven voor mijn vriend. Ik heb gewacht tot iedereen het zijne had geschreven. Het mijne is van een onbeschaamde sentimentaliteit, want ik heb van die man gehouden. Een man van de hoogste waarde die zichzelf orde moest opleggen. Zo heb ik het graag.»

M. VAN NIEUWENBORGH
NIXON
oplossing: de laatste woorden

Vijf miljoen voor een Gustaaf Van de Woestijne

BRUGGE. — De stad Brugge zal een schilderij van Gustaaf Van de Woestijne, «Het Laatste Avondmaal», aankopen voor vijf miljoen Belgische fr.

Het doek (4 meter op 3 meter) dateert uit 1927 en is sinds enkele jaren tentoongesteld in het Museum voor Schone Kunsten

Wallonie half oktober zijn officiële openingsreünies naar een soort voorseizoen met hernemingen. Dit keer betrof het *Les Contes d'Hoffmann*, de fantastische opera van Jacques Offenbach. Regie voerde oud-tenor Pierre Fléta in een scenografie van Marie-Claire van Vuchelen, met choreografische nummers van Marie-Louise Pruvot en onder muzikale leiding van Roger Rossel.

Het was duidelijk een produktie waar zorg en geld aan waren besteed, zonder het gewenste resultaat evenwel. Van het fantastische was heel weinig te merken. Men ging eerder bij de operette aanleunen, wat in Luik jammer genoeg maar al te dikwijls het geval is. De regie van Pierre Fléta was uiterst traditioneel zonder enige eigen visie tenzij het zoveel mogelijk, bijna op een didactische manier, illustreren van wat verteld of beschreven wordt (bv. verhaal van Kleinzach, of lied over het kopen haantje), in feite nodeloze versieringen die niets essentieels naar voor halen en evenwel het fantastische karakter van het werk profileren. De duivel-figuur heeft niets demonisch en de vioolspelende witte «geesten» die ten slotte Antonia in de dood drijven, waren

* TOKIO. — Twee Zuidkoreanen, een luitenant-kolonel en een aan het leger verbonden radio-reporter, zijn naar Noord-Korea uitgevaren via de gedemilitariseerde zone die de twee delen van het Koreaanse schiereiland scheidt. Het is de tweede maal in negen dagen dat Zuidkoraanse militairen naar het Noorden uitwijken. Een ander werd door het Noordkoraanse persbureau KCNA bekendgemaakt.

eerder hinderlijk dan indrukwekkend.

In dit opzicht had regisseur Fléta in scenografie van Vuchelen een goede partner. Zij moet het immers meestal hebben van kantjes en strikjes. De decors hadden heel weinig sfeer (taveerne van Luther bv.) of zelfs stijleerheid (bv. enorme piano in kamer van Antonia). De Giulietta-akt had meer allure maar een uitgewerkte regie (teleurstelling van Hoffmann) was opgeofferd aan effect (draaiscène met gondel). Alleen het einde van het Olympia-tafereel bood enkele boeiende ogenblikken. Posities waren de degelijke koorevoluties maar verscheidene balletnummers (bv. bij Dapertutto's aria «Scintille diamant») waren volledig overbodig.

Het orkest klonk degelijk technisch, maar zonder veel nuancering of werkelijk meesledende momenten. Offenbachs meesterlijke partituur biedt veel meer dramatiek, vinnige en lyrische orkestmomenten dan die we onder leiding van Roger Rossel te horen kregen. Rossel kent echter zijn vak en weet ontspoorde zangers (Marc Vento in het Antonia-tafereel) in een minimum van tijd op te vangen. De vokale bezetting behoort tot de beste aspecten van deze *Contes d'Hoffmann* met een onvermoeibare, mooi frazerende en stijlvol zingende Alain Vanzo, een Hoffmann zonder veel scenische profilering maar volkomen een vreugde. Bij de dames leverde Andrée François de beste vertolking als gevoelvol en mooi zingende Antonia. Samen met Vanzo bouwde ze haar tafereel uit tot een der hoogtepunten van de avond. Anne-Marie Antoine is bijna reeds te dramatisch voor Giulietta maar tekende een verleidelijke courtesane en Silvia Voinea was een perfecte mechanische pop met zuivere coloraturen. Marc Vento (Lindorf), Coppelius, Dapertutto en Dr. Miracle werd niet altijd door de regie geholpen om zijn personage scherp te stellen maar leverde verdienstelijk werk en zong gaaf. Goede beurten ook van Jacqueline Lamy (Nicklausse), Armand Batel (Crespel), Marcel Vanaud (Schlemil) en Jacques Legrand (Andrés, Cochenille, Pitichinaccio en Frantz). De koren klonken precies en vol.

Heeft het Centre Lyrique de Wallonie in zijn tijdschrift *Prologue* meestal een meer dan degelijk voorlichtingsblad, dan was het programmaboekje van

paald interessant en de bijdragen van regisseur, decoratrice en dirigent weinig relevant.

E.F.M.

WIRTZ

2000 ANTWERPEN DE KEYSERLEI 44 031/3178 60
1000 BRUSSEL SHEL BLDG. HAVENSTEN 66 02/513 76 30

WEEKEIND-REIZEN

BERLIJN OOST en WEST
BF. 8.000
4-daagse luchtreis met vertrekken op 11 nov. en 23 dec.

5 d. WENEN vanaf BF. 5.999
Het ganse seizoen door regelmatige vertrekken met inbegrip van vluchten, transfers en logies. Mogelijkheid reservatie hogere hotelklassen.

5 d. FLORENCE vanaf BF. 6.750
Vertrekken op 28 okt., 11 nov., enz. Met inbegrip vluchten, transfers, logies en ontbijt. Tal van excursie-mogelijkheden.

5 d. POLEN vanaf BF. 6.950
Vertrekken op 28 okt., 11 nov., 23 dec. enz. met twee verschillende reisformules: OFWEL 5 dagen WARSCHAU, OFWEL 5 dagen WARSCHAU en KRAKAU.

5 d. ROME-EXPRESS vanaf BF. 6.850
Vertrek elke zaterdag met inbegrip van vluchten, transfers, logies met ontbijt in HOTEL ELISEO, 4-sterren. Talrijke fakultatieve bezoeken.

5 d. MADRID vanaf BF. 5.780
Vertrekken op 29 okt., 10, 11 en 24 nov., enz. met inbegrip vluchten, transfers en logies met ontbijt.

5 d. ATHENE vanaf BF. 7.900
Vluchten met regelmatige lijn op zaterdag met inbegrip vluchten, transfers en hotelverblijf met ontbijt.

5 d. DUBROVNIK BF. 6.600
Vertrek 26 nov. met inbegrip vluchten, transfers, volpension en A. Klasse-hotel.

4 d. KOPENHAGEN BF. 7.200
Vertrekken 11 nov., 30 dec., enz. ook met vluchten, transfers, logies met ontbijt en stadsbezoek.

4 d. MOSKOU BF. 8.800
Op 2 dec. met vluchten, transfers, volpension in A-Klasse-hotel en 2 bezoeken per dag.

5 d. ISTANBUL vanaf BF. 7.350
Vertrekken met regelmatige lijn op 29 okt., 12 en 26 nov., enz.

4 d. PRAAG BF. 6.200
Vertrekken op 26 nov. en 24 dec., steeds met vluchten, transfers, halfpension, stadsbezoek, teateravond, enz.

4 d. BUDAPEST BF. 7.600
Vertrek op 11 nov. en 23 dec. met inbegrip vluchten, transfers, A-Klasse-hotel, volpension, stadsbezoek, 2 diners in typische restaurants en Donauvaart. 306.325-E

Min. De Backer bij Ons Erfdeel

REKKEM. — Minister De Backer heeft bij een bezoek aan de Vlaams-Nederlandse Stichting Ons Erfdeel te Rekem het belang en de rol beklemtoond van een dergelijke pluralistische en actieve instelling voor het buitenlandse cultureel beleid.

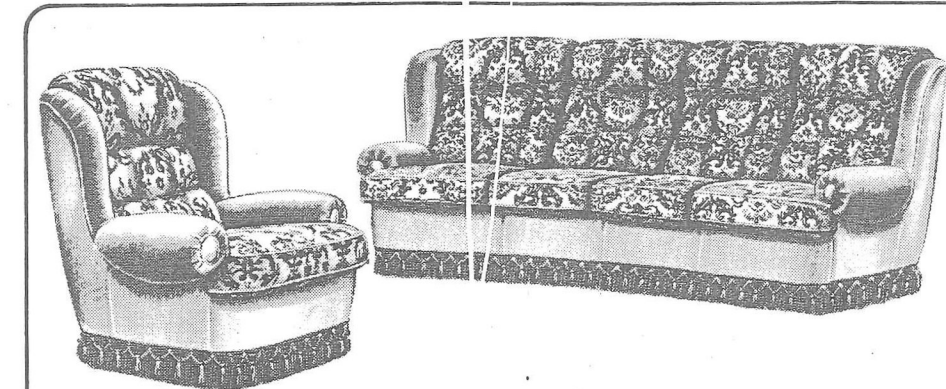
De minister van Nederlandse cultuur en Vlaamse Aangelegenheden werd in de Stichting groet door de h. Raf Renard, voorzitter van de raad van bestuur, en door Jozef Deleu, afgevaardigd-beheerder en hoofdredacteur van de publicaties *Ons Erfdeel*, *Septentrion* en het veeljarige jaarboek *De Franse Nederlanden*.

verwezen naar de rol die *Septentrion*, revue de culture néerlandaise, met zijn ruim 4.000 abonnees, thans voor het Franstalige gebied vervult.

Namens de Stichting werd de minister dank gezegd voor de sympathie en de steun die de Stichting de jongste jaren van het ministerie ontvangt.

Prof. dr. J. Goossens zal er het woord voeren over «Nederlandse taalintegratie en Vlaamse taalstrategie».

Dr. J.J.M. Bakker zal het hebben over de taalu-nie beschouwd als unie van taalgebruikers. Tot slot spreekt Garrit Stuiveling over «staat en taal».

VELDA DE EUROPESE ZETELFABRIKANT

VELDA SALONS
VOOR
HEDENDAAGS
ZITKOMFORT

